

Föstudaginn 9. október 1959.

Nr. 99/1959. **Hreiðar Jónsson** (Sigurður Ólason hrl.)

gegn

borgarstjóra Reykjavíkur

f. h. húsatrygginga bæjarins

(Tómas Jónsson hrl.).

Dómsmenn:

hæstaréttardómararnir Þórður Eyjólfsson, Gizur Bergsteinsson og Jónatan Hallvarðsson og prófessorarnir Ármann Snævarr og Magnús Þ. Torfason.

Krafa um bætur fyrir brunatjón á húsi.

Dómur Hæstaréttar.

Áfrýjandi hefur skotið máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 4. júní 1959. Krefst hann þess, að stefnda verði dæmt skylt að bæta brunatjón hússins Snælands í Blesugróf í Reykjavík. Svo krefst hann og málskostnaðar úr hendi stefnda í héraði og fyrir Hæstarétti eftir mati dómsins.

Stefndi krefst sýknu af kröfum áfrýjanda og málskostnaðar hér fyrir dómi eftir mati Hæstaréttar.

Með skírskotun til forsendna hins áfrýjaða dóms ber að staðfesta hann. Eftir atvikum er rétt, að málskostnaður fyrir Hæstarétti falli niður.

Dómsorð:

Hinn áfrýjaði dómur á að vera óraskaður.

Málskostnaður fyrir Hæstarétti falli niður.

Dómur bæjarþings Reykjavíkur 26. maí 1959.

Mál þetta, sem dómtekið var 29. f. m., hefur Hreiðar Jónsson klæðskerameistari hér í bænum höfðað á bæjarþinginu með stefnu, út gefinni 12. marz 1959, gegn borgarstjóranum í Reykjavík f. h. húsatrygginga bæjarins til greiðslu kr. 48.100,00 auk 6% ársvaxta frá 9. september 1956 og málskostnaðar að mati dómsins.

Stefndi hefur krafizt sýknu og málskostnaðar að mati dómsins.

Að ósk lögmanna aðilja og með samþykki dómara var málinu

skipt samkvæmt heimild 71. gr. laga nr. 85 frá 1936, þannig að málið var nú aðeins flutt um greiðsluskyldu stefnda.

Kröfur stefnanda í þessum þætti málsins eru þær, að stefnda verði dæmt skylt að bæta brunatjón hússins Snælands í Blesugróf og að greiða málskostnað að mati dómsins.

Stefndi hefur krafizt sýknu og málskostnaðar í þessum þætti málsins.

Málavextir eru þeir, að stefnandi átti húsið Snæland í Blesugróf, og var hús þetta vátryggt hjá stefnda fyrir kr. 48.100,00. Stefnandi hafði greitt iðgjald til stefnda fyrir árið 1956. Árið 1954 eða 1955 hóf stefnandi húsbyggingu við hliðina á Snælandi, og fluttist hann í nýja húsið í ágústmánuði 1956, þótt það væri þá eigi fullgert, og skildi hann nokkuð af búslóð sinni eftir í Snælandi. Skömmu eftir að flutningur þessi var um garð genginn, lét stefnandi taka eldra húsið af grunninum og flytja það til á lóðinni, þar eð það var í vegi fyrir byggingarframkvæmdum hans, og stóð húsið á botnvöltum um 100 metra frá grunninum, þar til eldur kom upp í því aðfaranótt 9. september 1956. Brann húsið þá til kaldra kola, og eyðilagðist allt, sem í því var. Hús þetta var járnlætt timburhús, innan við 35 fermetra að flatarmáli, og rúmaði tvö herbergi, eldhús og forstofu. Einar dyr voru á húsinu, en fyrir innan þær hafði gólfið fallið að nokkru leyti niður við flutninginn, og mátti skríða þar inn í húsið, en auk þess voru dyrnar ólæstar. Grunur lék á, að hér væri um íkveikju að ræða, en rannsókn málsins fyrir sakadómj leiddi ekki í ljós orsakir eldsvoðans. Er stefnandi leitaði eftir greiðslu brunabóta, fékkst stefndi ekki til að greiða þær, og höfðaði stefnandi loks mál þetta.

Stefnandi leggur sérstaka áherzlu á það, að sér hafi verið skylt samkvæmt lögum að hafa umrætt hús í tryggingu hjá stefnda og á sama hátt hafi stefnda verið skylt að tryggja húsið. Stefnandi heldur því fram, að hann eigi að vera eins settur eða að minnsta kosti ekki verr heldur en ef hann hefði átt þess kost að kaupa sér tryggingu hjá einhverju vátryggingarfélagi, en þá telur hann, að gilt hefðu ákvæði laga nr. 20 frá 1954, um vátryggingarsamninga, og þá um þetta tilvik 45. gr. þeirra, er fjallar um aukna áhættu. Telur stefnandi, að ákvæði þeirrar greinar komi í veg fyrir það, að stefndi verði laus mála vegna brestandi forsendna.

Stefndi byggir sýknukröfu sína á því, að samkvæmt ákvæðum laga nr. 25 frá 1954 hafi hann fengið heimild til að taka í eigin hendur brunatryggingar húseigna hér í bæ. Telur hann heimild þessa og einkarétt þann, er henni fylgir, aðeins taka til húsa, sem

föst eru á grunni, hvernig sem frá þeirri festingu er gengið, þannig að telja megi þau fasteign í venjulegri merkingu þess orðs. Af þessu telur stefndi leiða það, að hús, sem tekið er af grunni sínum og flutt þaðan langan veg eða skamman, hverfi úr tryggingu hjá stefnda. Bendir stefndi á, að slík hús séu þá oft tryggð lausafjártryggingu, þar til þau hafi verið flutt á nýjan grunn og tilkynnt til mats og tryggingar á nýja staðnum. Leggur stefndi og áherzlu á það, að stefnandi tilkynnti honum ekkert um flutning hússins, þannig að honum veittist kostur á að endurskoða afstöðu sína til tryggingarsamningsins, er sú forsenda var brostin, að húsinu yrði haldið í sama ástandi sem það var í við upphaf tryggingar (matsgerð).

Ljóst er, að við flutning hússins og frágang þess að honum loknum varð mikil breyting á verðmæti þess og varðveizlu og þeirri hættu, sem tryggingarsamningurinn náði til. Allar aðstæður voru svo mjög breyttar, að stefnandi mátti ekki gera ráð fyrir, að stefndi mundi setta sig við, að tryggingarsamningurinn héldi gildi óbreyttur, án þess að til kæmi bein yfirlýsing hans um það, en eins og fyrr greinir, tilkynnti stefnandi honum ekkert um ráðstafanir þessar. Verður því að fallast á það með stefnda, að húsið hafi ekki lengur verið í tryggingu eftir þessar aðgerðir, og ber því að taka sýknukröfu hans til greina, en eftir atvikum er rétt, að málskostnaður falli niður.

Ísleifur Árnason, fulltrúi borgardómara, kvað upp dóminn. Nokkur dráttur á dómsuppsögu stafar af veikindaforföllum dómara vegna inflúenzu.

Dómsorð:

Stefndi, borgarstjórinn í Reykjavík f. h. húsatrygginga bæjarins, skal vera sýkn af kröfum stefnanda, Hreiðars Jónssonar, í máli þessu, en málskostnaður falli niður.
